

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Angela Ciubotaru)
Dosarul nr.2rc-92/22
(2-22012265-02-2rc-29032022)

DECIZIE

05 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ana Panov
Marina Anton și Olga Cojocaru

examinând, fără citarea părților, cererea de recurs declarată de către avocatul Andrei Bivol, în interesele recurentei ÎS"ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR", împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 28.02.2022, prin care s-a respins cererea depusă de ÎS"ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR" împotriva ÎM"BADPRIM"SRL și SC"ECOTEHLIDER"SRL cu privire la desființarea hotărârii arbitrale,-

a c o n s t a t a t:

Poziția instanței de fond:

1. Pe data de 27.01.2022, ÎS"ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR" a depus cerere împotriva ÎM"BADPRIM"SRL și SC"ECOTEHLIDER"SRL cu privire la desființarea hotărârii Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț a Republicii Moldova din 12.08.2021.
2. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 28.02.2022, s-a respins cererea depusă de ÎS"ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR" împotriva ÎM"BADPRIM"SRL și SC"ECOTEHLIDER"SRL cu privire la desființarea hotărârii arbitrale, și s-a refuzat în desființarea hotărârii arbitrale pronunțate de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț a Republicii Moldova din 12.08.2021.

Solicitarea recurentului:

3. Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, la data de 15.03.2022, avocatul Andrei Bivol, în interesele recurentei ÎS"ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR", a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei

Chișinău, sediul Centru din 28.02.2022, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea integrală a încheierii contestate, pronunțarea unei decizii privind desființarea hotărârii arbitrale pronunțate de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț a Republicii Moldova din 12.08.2021.

4. Pe data de 29.03.2022, conform fișei de repartizare, cauza a fost distribuită pentru examinare în ordine de recurs judecătorului Ana Panov.
5. Pe data de 01.04.2022 prin intermediul poștei electronice, ulterior prin intermediul oficiului poștal, avocatul Andrei Bivol, în interesele recurenteii ÎS"ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR", a depus supliment la cererea de recurs.

Argumentele părților:

6. În motivarea recursului s-a indicat, că nu este de acord cu încheierea contestată, o consideră ca fiind ilegală și neîntemeiată urmând a fi casată integral.

Menționează că la 17.03.2017, consorțiul format din societățile ÎM"BADPRIM"SRL și SC"ECOTEHLIDER"SRL, în calitate de Antreprenor și ÎS"ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR", în calitate de Angajator, au încheiat Contractul LRIP/W1/01: îmbunătățirea drumului local L376 km 0+000 până la km 33 + 491 *****, la intersecția cu L 405 (în continuare „Contractul”). Lucrările executate în baza Contractului urmau a fi achitate în baza unui împrumut primit de Guvern de la Banca Mondială.

Afirmă că contractul încheiat de părți este un document complex format din mai multe volume. Părțile au stabilit soluționarea oricăror dispute prin arbitraj. Prevederile Contractului ce formează clauza arbitrală vor fi analizate în secțiunile următoare. La 24.08.2018, ÎS"ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR" a reziliat unilateral Contractul din motivul încălcării esențiale a obligațiilor contractuale de către ÎM"BADPRIM"SRL. În particular, după expirarea a 15 luni de la încheierea Contractului (mai mult de 50% din termenul de executare) ÎM"BADPRIM"SRL executase doar aproximativ 3% din valoarea lucrărilor prevăzute de Contract. Finanțarea oferită de Banca Mondială pentru construcția aceluși drum a fost ratată, iar proiectul nu a fost realizat până în prezent.

Notează că la 19.03.2019, ÎM"BADPRIM"SRL în calitate de reclamant în procedura arbitrală a depus o cerere de arbitraj împotriva ÎS"ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR", în calitate de pârât în procedura arbitrală. Prin hotărârea Curții de Arbitraj Comercial Internațional al Camerei de Comerț și Industrie din 27.09.2019 (hotărârea arbitrală anterioară) procedura a fost încetată. La pagina 5 a hotărârii anterioare (ultimele două alineate), tribunalul arbitral constata următoarele: „Prin Demersul privind competența tribunalului arbitral și

în ședința pârâtul a declarat că este împotriva examinării litigiilor date dintre părți de către tribunalul arbitral, în legătură cu faptul că nu există Decizia Adjudecătorului, care ar putea fi atacată, și arbitrajul urma să fie unul Ad-hoc, dar nu instituționalizat. În așa împrejurări de fapt și de drept, tribunalul arbitral ajunge la concluzia că litigiile conținute în cererea de arbitraj nu pot fi examinate de tribunalul arbitral, din cauza lipsei de competență corespunzătoare. Reclamantul este în drept, să soluționeze litigiile apărute în modul general stabilit de legislație”. Deși a fost contestată de intimată în instanțele de judecată, hotărârea arbitrală anterioară a rămas definitivă. Prin urmare, constatările tribunalului arbitral din prima procedură, inclusiv cele cu privire la competența tribunalului ad-hoc și lipsa de competență a tribunalului instituționalizat, au căpătat putere de lucru judecat.

Punctează că după prima hotărâre arbitrală, intimata s-a adresat la Adjudecător așa cum prevede Contractul. Adjudecătorul a emis o decizie prin care a respins toate pretențiile pecuniare ale intimății. Nefiind de acord cu decizia Adjudecătorului la 24.07.2020 intimata a depus o nouă cerere de arbitraj împotriva ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR”. Pretențiile înaintate de intimată erau aproape identice, aveau aceleași temeuri de fapt și de drept și rezultau din același Contract.

Consideră că litigiul arbitral a fost examinat cu încălcarea competenței. La 26.08.2020, ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” a depus inter alia un demers prin care a înaintat obiecții la competența tribunalului. ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” a invocat că procedura de arbitraj conform clauzei de arbitraj urma a fi ad-hoc și nu instituțional făcând referință la constatările hotărârii arbitrale anterioare. De asemenea, ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” a înaintat o cerere de recuzare a arbitrului desemnat de ÎM”BADPRIM”SRL. ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” a reclamat faptul că Dl Ion Căpățînă, arbitrul desemnat de ÎM”BADPRIM”SRL era în același timp avocat al unei societăți comerciale terțe într-un litigiu împotriva ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” aflat pe rolul Curții Permanente de Arbitraj de la Haga. Cerere a de recuzare depusă de ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” a fost respinsă prin încheierea Tribunalului din 05.11.2020. Demersul privind lipsa competenței a fost respins de Tribunal la 19.11.2020. Tribunalul a respins demersul și s-a declarat competent să examineze litigiul în pofida constatările definitive ale hotărârii arbitrale anterioare.

Afirmă că litigiul a fost examinat cu încălcarea principiilor fundamentale ale legislației. După finalizarea ședinței prealabile din 19.11.2020, Tribunalul a propus părților să prezinte orice probe suplimentare până la 01.12.2020. În termenul oferit de tribunal, părțile au depus probele suplimentare pe care le-au considerat

necesare. La 01.12.2020 ÎM”BADPRIM”SRL a depus o cerere de concretizare a pretențiilor sale însoțită de alte 52 de anexe noi. La 18.12.2020 a fost aprobat un nou Regulament al Curții cu privire la procedura de arbitraj intern. În ședința din 19.01.2021 Tribunalul a stabilit că examinarea cauzei va avea loc conform noului Regulament al Curții cu privire la arbitrajul intern aprobat la 18.12.2020. După începerea dezbaterilor, în ședința din 20.01.2021, s-au constatat o serie de inconsistențe și discrepanțe în pretențiile și argumentele ÎM”BADPRIM”SRL. În fapt, ÎM”BADPRIM”SRL a formulat pretenții noi pe care nu le-a înaintat anterior. Tribunalul a întrerupt examinarea fondului și a oferit ÎM”BADPRIM”SRL termen pentru a-și concretiza definitiv pretențiile.

La 25.01.2021 ÎM”BADPRIM”SRL a depus a 3-a versiune a pretențiilor din cererea de arbitraj prin care solicită obligarea ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” la plata sumei de 24165207,89 lei.

Indică, că pârâtul a invocat tardivitatea tuturor pretențiilor noi înaintate după 01.12.2020 și cele concretizate ulterior în cadrul dezbaterilor în fond.

Tribunalul a reluat examinarea fondului. La 4, 5, 11 și 12.02.2021 au avut loc dezbaterile în fond. Ambele părți s-au expus asupra poziției lor și și-au acordat întrebări reciproc. Dezbaterile a ajuns la etapa de întrebări finale de clarificare din partea arbitrilor către ambele părți.

La 18.03.2021, ÎM”BADPRIM”SRL a depus o nouă cerere de anexare a probelor suplimentare la dosar.

La 22.03.2021, ÎM”BADPRIM”SRL a depus o nouă cerere de precizare a pretențiilor, prin care a solicitat suplimentar admiterea unor noi pretenții. La 25.03.2021 ÎM”BADPRIM”SRL prezintă motivarea pretențiilor noi și anexează din nou probe suplimentare.

Tribunalul a restituit pretențiile noi împreună cu înscrisurile anexate. În pofida unei încheieri de restituire, la cererea verbală repetată a ÎM”BADPRIM”SRL, Tribunalul a anexat la dosar înscrisurile ce au fost prezentate în sprijinul pretențiilor noi restituite de Tribunal.

Evidențiază că pe parcursul examinării cauzei în fond recurenta a formulat obiecții în scris împotriva tuturor încălcărilor de procedură. Cu toate acestea, Tribunalul a admis atât pretenții tardive cât și toate probele noi cu încălcarea regulilor și termenelor de procedură. Încălcările admise de Tribunal sunt incompatibile cu standardele unui proces echitabil încălcând mai multe principii fundamentale ale legislației Republicii Moldova.

La 12.08.2021, Tribunalul a pronunțat hotărârea arbitrală cu emiterea dispozitivului. Tribunalul a admis parțial pretențiile intimatului dispunând încasarea din contul recurentului (și implicit de la bugetul de stat) a sumei de 8090859,85 lei. Arbitrul Ion Căpățînă (desemnat de ÎM”BADPRIM”SRL) a formulat o opinie separată.

Tribunalul a emis textul hotărârii motivate abia la 25.10.2021. Hotărârea arbitrală motivată a fost expediată părților prin intermediul poștei electronice la 27.10.2021. Hotărârea arbitrală completă împreună cu opinia separată, așa cum prevede legea, nu a fost eliberată până în prezent.

Astfel, la 27.01.2022 ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” a înaintat o cerere de desființare a Hotărârii nr.65/945/20 din 12.08.2021 (în continuare „hotărârea arbitrală”) emisă de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova (în continuare „Tribunalul arbitral”).

Recurenta a formulat mai multe argumente în privința desființării hotărârii arbitrale. În primul rând, procedura arbitrală a fost contrară convenției arbitrale încheiată de părți (art.480 alin. (2) lit.e) CPC). În al doilea rând, pe parcursul examinării cauzei Tribunalul arbitral a admis încălcări grave de procedură ce constituie încălcări ale principiilor fundamentale ale legislației Republicii Moldova (art.480 alin. (2) lit. h) CPC.

Afirmă că dispunând respingerea cererii, instanța de fond a preluat succint argumentele părților fără a efectua o analiză completă și detaliată a temeiurilor de desființare a hotărârii arbitrale. Încheierea contestată este ilegală și neîntemeiată urmând a fi casată integral.

Evidențiază că primul argument al cererii de desființare înaintate de ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” a fost încălcarea competenței de către Tribunalul Arbitral.

Litigiul nu urma a fi examinat în procedură de arbitraj instituționalizat, dar în procedură de arbitraj ad-hoc. Soluționarea litigiului pe cale arbitrală este o poziție acceptată de ambele părți. Diferă interpretarea clauzei arbitrale, în special în partea ce ține de tipul arbitrajului.

Puntează că conform art.24.3 și 24.4. ale Condițiilor Generale ale Contractului: „24.3. (...)Oricare dintre părți poate deferi o decizie a Adjudecătorului la un Arbitru în termen de 28 de zile de la data deciziei scrise a Adjudecătorului.

24.4. Arbitrajul se va desfășura în conformitate cu procedurile de arbitraj publicate de instituția numită și în locul specificat în CPC”.

Clauza generală este completată de art.24.4 ale Condițiilor Speciale ale Contractului, ”Instituția ale cărei proceduri de arbitraj vor fi puse în aplicare: se va folosi legea moldovenească aplicabilă procedurilor de arbitraj. Autoritatea de numire este Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova. Locul arbitrajului este: Chișinău, Republica Moldova”.

Așadar, clauza de arbitraj este format din două clauze ale Contractului care urmează a fi analizate și interpretate împreună. Clauza 24.3 din Condițiile Generale ale Contractului prevede tipul de arbitraj pe care Părțile l-au ales pentru a-și

soluționa litigiile. Din textul acesteia rezultă câteva concluzii: a) Părțile au ales soluționarea potențialelor litigii nu de către o instituție, dar de către un anumit număr de arbitri (în speță - un arbitru); b) în clauză nu se face trimitere la arbitrajul instituționalizat (ca și concept); c) acolo unde părțile nu au făcut trimitere la arbitrajul instituționalizat (ca și concept), dar au specificat expres că ar dori soluționarea litigiilor de către un anumit număr de arbitri, clauza trebuie să fie interpretată ca fiind una ce ține de arbitrajul ad-hoc. Or, nu poate fi adăugat un concept de arbitraj instituționalizat acolo unde acesta nu există; d) părțile au decis că Arbitrul desemnat va recurge la regulile de procedură ale Curții la examinarea litigiului.

Susține că este un lucru extrem de frecvent în practica arbitrală națională și internațională ca o clauză arbitrală să prevadă aplicarea regulilor de procedură a unei instituții (e.g. UNCITRAL, ICC, etc.) în cadrul unui arbitraj ad-hoc. Această practică este justificată prin faptul că este mult mai greu să se ajungă la un compromis în privința regulilor de procedură atunci când apare conflictul. Libertatea de a alege regulile de procedură face parte din principiul libertății convențiilor de arbitraj. Mai mult de atât, chiar și Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova are reguli de administrare și examinare a litigiilor de arbitraj ad-hoc.

Evidențiază că din textul clauzei 24.4 din Condițiile Speciale ale Contractului rezultă alte câteva concluzii: a) faptul că se va aplica anume legislația Republicii Moldova este subliniat de expresia „se va aplica legea Moldovei aplicabilă în privința procedurilor de arbitraj”; b) Legea Republicii Moldova aplicabilă procedurilor de arbitraj apare ca și instituție ale cărei reguli vor fi puse în aplicare în procedura de arbitraj. În alți termeni, părțile nu au ales niciun set de reguli ale vreunei instituții. Așadar, este clară intenția părților de a evita alegerea unei instituții și regulile acesteia la examinarea litigiului; c) Chiar dacă pct.a de mai sus ar fi interpretat în sensul că părțile au ales un set de reguli instituționale (idee pe care nu o susține), oricum acest fapt nu demonstrează în niciun caz că părțile ar fi ales un arbitraj instituționalizat și nu unul ad-hoc. Or, este posibil de a avea un arbitraj ad-hoc folosind regulile unei anumite instituții fără a forma un tribunal în curtea de arbitraj a instituției date; d) denumirea unei instituții, la caz Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova (în continuare „Curtea”), apare abia în dreptul clauzei ce ține de autoritatea de numire (en. „appointing authority”) (se referă la numirea arbitrului, n.n.); această clauză unică a fost formulată de către părți pentru a stabili modul de instituire a arbitrajului ad-hoc (a se vedea: § 46 mai sus); f) părțile au atribuit Curții dreptul limitat și exclusiv de „autoritate de numire” din dorința de a avea o autoritate competentă care să desemneze arbitrul în caz de neînțelegeri între Părți (divergențe privind numirea arbitrului sau atunci când o parte nu participă la

numirea arbitrilor comun, etc.) și nu pentru a soluționa disputa printr-un arbitraj instituționalizat (două lucruri conceptual diferite).

La interpretarea clauzei arbitrale instanța de fond urma să țină cont de traducerea corectă în limba română a termenului contractual „appointing authority” care înseamnă ”autoritate de numire”. În fața instanței de fond intimatul a susținut că traducerea corectă ar fi „autoritatea desemnată”. În acest sens, intimata a prezentat o traducere efectuată de avocatul său și două exemple de traducere a termenului „appointing authority” de pe resurse on-line obscure precum www.reverso.net sau www.multitran.com. Veridicitatea acestor înscrisuri a fost obiectată de către ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” deoarece acestea nu sunt traduceri autorizate în sensul legii. În lipsa unei autorizații de traducător, avocatul nu poate certifica corectitudinea unei traduceri. Traducerile de pe resursele on-line sunt din limba engleză în limba rusă. Limba rusă nu este limba contractului, nici limba procedurii arbitrate și nici limba prezentei proceduri judiciare. Prin urmare, traducerea și sensul termenului englezesc „appointing authority” în limba rusă nu are nici o relevanță pentru examinarea prezentei cauze. Instanța de fond trebuia să restituie ca inadmisibile aceste înscrisuri ÎM”BADPRIM”SRL.

Precizează că echivalentul corect în limba română a termenului „appointing authority” este ”autoritatea de numire”. Sensul dat al termenului respectiv rezultă din traducerea efectuată de traducătorul autorizat Botnaraș Mariana. Fapt ce schimbă esențial interpretarea clauzei arbitrale a Contractului. Noțiunea de „autoritate de numire” este utilizată în exclusivitate în arbitrajele de tip ad-hoc. Autoritatea care va face desemnarea poate fi o persoană sau o instituție. În Regulile de Arbitraj UNCITRAL (2010), în clauza model se sugerează numirea din timp a: (1) autorității de desemnare (denumirea unei instituții sau a unei persoane), (2) numărul de arbitri (unul sau trei), (3) locul arbitrajului (orașul sau țara) etc. Interpretarea noțiunii de „Appointing authority” drept „Autoritate de numire” corespunde practicii internaționale în materie de arbitraj. Astfel chiar și una din cele mai experimentate instituții de arbitraj din lume (International Chamber of Commerce) recomandă ca: „în cazurile ad-hoc, arbitrajul va fi administrat de către arbitrii înșiși. În cazul în care apar probleme în constituirea tribunalului arbitral, părțile pot solicita asistența unei instanțe de stat sau a ICC ca autoritate de numire, dacă este împuternicită printr-o clauză de arbitraj, un acord ulterior al părților.”

Atrage atenția că însăși instanța de fond a admis că Curtea de Arbitraj Comercial Internațional a Camerei de Comerț și Industrie, este autoritatea care ”va face desemnarea” (termenele „numire” și „desemnare” sunt sinonime interschimbabile în acest context, n.n.) reținând că „Autoritatea care va face desemnarea va fi Curtea de Arbitraj Comercial Internațional a Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova”. Finalmente, devreme ce clauza compromisorie rezultă din acordul părților, părțile sunt persoane juridice de drept public și privat, au indicat

autoritatea care va face desemnarea, în formă scrisă, instanța de judecată conchide de a refuza în desființarea hotărârii arbitrale în temeiul art.480 alin.(2) lit.e) CPC.” Afirmă că instanța de fond a reținut un singur motiv care ar fi determinat-o să creadă că procedura de arbitraj trebuia să fie instituțională. Astfel, concluzia instanței precum că ”chiar dacă ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” invocă temei de desființare a hotărârii arbitrale prevederile art.480 alin.(2) lit.e) CPC, aceasta omite că în clauza compromisorie nu se regăsește cuvântul ad-hoc”, este o concluzie inacceptabilă. Dacă menționarea exactă a denumirii tipului de arbitraj ar fi o condiție obligatorie, atunci nici arbitrajul instituțional (acceptat de instanța de fond) nu ar fi aplicabil prezentei cauze. Or, termenul „instituționalizat” la fel nu se regăsește în clauza arbitrală. Prin urmare, argumentul instanței de fond precum că arbitrajul ad-hoc nu putea fi aplicat din cauza lipsei unei mențiuni exprese în clauza arbitrală, nu poate fi reținut. Un fapt cu adevărat importat omis de instanța de fond este că nici Legea Nr.23/2008 cu privire la arbitraj și nici Regulamentul CACI nu conțin prevederi care ar impune obligația părților de a include expres cuvântul „ad-hoc” sau cuvântul „instituționalizat” în convenția arbitrală. Tipul arbitrajului ales de părți urma a fi dedus din interpretarea corectă a clauzei arbitrale inclusiv prin traducerea corectă a termenilor utilizați de Părți.

Puntează că în cererea de desființare a hotărârii arbitrale recurenta a argumentat că la stabilirea competenței sale Tribunalul arbitral a încălcat puterea lucrului judecat. Instanța de fond a omis în totalitate să se expună asupra acestui argument.

Astfel, la 27.09.2019 Curtea a emis hotărârea în dosarul nr.23/811/19. Litigiul respectiv a fost între aceleași părți, rezultă din același Contract, iar ÎM”BADPRIM”SRL a înaintat aceleași pretenții. În litigiul anterior Tribunalul a reținut inter alia argumentul ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” că ”arbitrajul urma să fie unul Ad-hoc, dar nu instituționalizat” și a hotărât că litigiul nu este de competența Curții încetând procedura. Hotărârea arbitrală din 27.09.2019 a fost menținută de instanțele de judecată, iar constatările acesteia au putere de lucru judecat. Tribunalul nu putea primi spre examinare cererea de arbitrare în procedura de arbitraj instituțional odată ce altă hotărâre arbitrală definitivă a constatat aplicabilitatea procedurii arbitrale ad-hoc. Tribunalul urma să constate lipsa competenței în examinarea cauzei și să înceteze examinarea cauzei aplicând efectele prohibitive ale puterii lucrului judecat.

Indică, că în referință la cererea de desființare a hotărârii arbitrale, ÎM”BADPRIM”SRL a invocat că argumentul cu privire la lipsa competenței nu ar fi fost reținut de tribunal în prima hotărâre, or, primul Tribunal arbitral a reținut în mod expres argumentul recurentei privind tribunalul ad-hoc. Chiar dacă Tribunalul arbitral nu a analizat în detaliu acest argument în prima hotărâre nu înseamnă că nu a ținut cont de el sau că acesta n-ar fi fost admis. În motivarea Hotărârii arbitrale

din 27.09.2019, nu există nici o sintagmă sau alt indiciu din care să rezulte că tribunalul ar fi respins acest argument al recurenteii. Tribunalul Arbitral în prezenta cauză s-a declarat competent reținând în principal argumentele din opinia separată la Hotărârea arbitrală din 27.09.2019. Opinia separată a unui arbitru, indiferent de reputația și competența acestuia, nu poate prevala asupra hotărârii definitive a tribunalului arbitral. Opinia separată a unui arbitru nu are efecte juridice în sine. La fel cum opinia separată a unui judecător nu influențează efectele deciziei luate de majoritatea judecătorilor din completul de judecată.

Susține că în cazul dat, Tribunalul arbitral a preluat argumentele din opinia separată în loc să respecte constatările definitive din prima Hotărâre arbitrală. Instanța de fond a admis aceeași eroare ignorând efectele prohibitive ale puterii lucrului judecat al unei hotărâri arbitrale. Prin urmare, pe lângă neaplicarea temeiului de desființare a hotărârii arbitrale, prevăzut la art.480 alin.(2) lit.e) al Codului de procedură civilă, instanța de fond nu a aplicat norme legale ce trebuia aplicate, și anume art. 28 alin. (6) al Legii cu privire la arbitraj nr. 23/2008, articolele 123 alin.(2) și 169 al Codului de procedură civilă.

Evidențiază că al doilea temei de desființare a hotărârii arbitrale invocat de recurentă în fața instanței de fond este art.480 alin.(2) lit.h) al Codului de procedură civilă. Recurenta a invocat încălcarea de către tribunalul arbitral a principiilor legalității, egalității, imparțialității și contradictorialității. La determinarea principiilor fundamentale ale legislației încălcate de tribunalul arbitral recurentul s-a bazat pe prevederile Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.2/2015 cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a prevederilor legale la soluționarea unor chestiuni în cadrul examinării litigiilor în care părțile au încheiat convenția de arbitraj.

Afirmă că instanța de fond nu a efectuat nici o analiză a argumentelor prezentate de recurent. Simplul fapt că litigiul a fost soluționat în temeiul legii materiale și procesuale naționale nu înseamnă că această lege a și fost respectată de către tribunalul arbitral. Instanța de fond nu aduce nici un fel de contra-argumente sau raționamente care să arate cum tribunalul arbitral a respectat art.20-27 ale Legii cu privire la arbitraj și de ce respinge acest temei de desființare. Constatările instanței se limitează la o apreciere arbitrară, subiectivă, superficială și pur-formală a argumentelor recurenteii.

Subliniază că nu au fost întrunite nici standardele unui proces echitabil, procesul arbitral s-a desfășurat cu multe încălcări procedurale. Recurenta a obiectat motivat și în scris la fiecare abatere. Obiecțiile motivate au fost anexate la dosar și consemnate și în Procesul-Verbal al ședințelor arbitrale. Atât în cererea de desființare a hotărârii arbitrale, cât și în cadrul ședințelor de judecată recurenta a invocat încălcarea dreptului fundamental la un proces echitabil. Aceste încălcări au fost admise de tribunalul arbitral inclusiv prin: acceptarea unor probe tardive și

inadmisibile contrar propriilor reguli și încheieri definitive, acordarea unor întrebări sugestive, ante-pronunțarea și sugerarea soluției pe care o va lua cu solicitarea activă a probelor în sprijinul acestei soluții. Aceste încălcări nu pot fi demonstrate decât prin analiza probelor respective, modului în care acestea au fost administrate de tribunal și în definitiv, cum acestea au influențat soluția din hotărârea contestată. Intimata a invocat în mod absolut eronat că recurenta ar fi renunțat la dreptul la un proces echitabil odată ce a acceptat voluntar soluționarea disputelor prin arbitraj. Optarea pentru arbitraj în schimbul procedurilor judiciare clasice nu înseamnă renunțarea la dreptul la un proces echitabil. Toate principiile și garanțiile unui proces echitabil sunt la fel de obligatorii în procedurile de arbitraj. Acest lucru este evident chiar și la o citire superficială a Legii cu privire la arbitraj 23/2008 și a Regulamentului CACI. Mai mult de atât, standardele unui proces echitabil au fost asumate de Tribunalul arbitral prin Regulamentul Curții care prevede aplicarea convențiilor internaționale la examinarea cauzelor arbitrale.

Solicită admiterea cererii de recurs, casarea integrală a încheierii contestate, cu pronunțarea unei noi decizii privind desființarea integrală a hotărârii nr.65/945/20 din 12.08.2021 emisă de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova.

7. Pe data de 04.05.2022, avocatul Teodor Bordei, în interesele ÎM”BADPRIM”SRL, a depus referință la cererea de recurs, solicitând respingerea cererii de recurs, cu menținerea încheierii instanței de fond.
8. Pe data de 09.05.2022 prin intermediul poștei electronice, avocatul Andrei Bivol, în interesele recurentei ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR”, a depus obiecții la referința depusă de avocatul Teodor Bordei.
9. Pe data de 19.05.2022 prin intermediul poștei electronice, avocatul Teodor Bordei, în interesele ÎM”BADPRIM”SRL, a depus supliment la referință.
10. Pe data de 25.05.2022 prin intermediul poștei electronice, avocatul Andrei Bivol, în interesele recurentei ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR”, a depus obiecții la suplimentul la referința depusă de avocatul Teodor Bordei.
11. Pe data de 27.05.2022 prin intermediul poștei electronice, avocatul Teodor Bordei, în interesele ÎM”BADPRIM”SRL, a mai depus un supliment la referință.
12. Iar la data de 20.06.2022 prin intermediul poștei electronice, avocatul Teodor Bordei, în interesele ÎM”BADPRIM”SRL, a depus al treilea supliment la referință.

Aprecierea instanței de recurs:

13. Analizând motivele invocate în recurs, în cumul cu materialele pricinii, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău consideră recursul întemeiat și pasibil de admis, cu casarea încheierii contestate, soluționând prin decizie problema în fond, reieșind din următoarele considerente.
14. În conformitate cu articolele 423, 424 alin.(1) și 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, Curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii. Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.
15. În conformitate cu prevederile art.425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Avocatul Andrei Bivol, în interesele recurenteii ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR”, a declarat recurs împotriva încheierii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 28.02.2022, la data de 15.03.2022, astfel Colegiul constată recursul declarat în termen.

16. În conformitate cu art.427 lit.c) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema respectivă.
17. Convingerea instanței de recurs privind admiterea cererii de recurs se bazează pe argumentele ce urmează.
18. Cadrul relevant speței sunt prevederile art.477 Cod de procedură civilă, ce reglementează procedura de contestarea hotărârii arbitrale:

(1) Hotărîrea arbitrală pronunțată pe teritoriul Republicii Moldova poate fi contestată în instanța care ar fi fost competentă să examineze cauza civilă în lipsa clauzei de arbitraj, de către părțile în arbitraj, înaintînd o cerere de desființare a hotărîrii arbitrale în conformitate cu art.479.

(2) Părțile nu pot renunța prin convenție arbitrală la dreptul de a contesta hotărîrea arbitrală. La acest drept se poate renunța după pronunțarea hotărîrii arbitrale.

(4) Cererea de desființare a hotărîrii arbitrale se impune cu taxă de stat în quantum stabilit de lege pentru cererea de eliberare a titlului executoriu.

19. Conform prevederilor art.31 alin.(1) Lege cu privire la arbitraj nr.23 din 22.02.2008, hotărîrea arbitrală poate fi contestată de orice parte printr-o cerere în anulare adresată instanței de judecată competente în termen de 3 luni din ziua primirii hotărîrii arbitrale de către partea care a depus cererea de anulare. Potrivit alin.(2), instanța de judecată va pronunța o încheiere cu privire la desființarea totală sau parțială a hotărîrii arbitrale sau la refuzul de a o desființa, în condițiile Codului de procedură civilă al Republicii Moldova. Iar

- conform alin.(3) al aceluiași articol, procedura de contestare a hotărârilor arbitrale este reglementată de Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.
20. În conformitate cu prevederile art. 479 alin.(1) Cod de procedură civilă, cererea de desființare a hotărârii arbitrale se examinează în ședință de judecată în cel mult o lună de la data intrării ei în judecată, potrivit regulilor stabilite de prezentul cod. Conform alin.(2), în cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare, la solicitarea ambelor părți în arbitraj, judecătorul poate cere arbitrajului, potrivit regulilor stabilite de prezentul cod pentru reclamarea probelor, materialele dosarului, hotărârea arbitrală, care se contestă, în original. Potrivit alin.(3), părțile în arbitraj sânt înștiințate legal despre locul, data și ora ședinței de judecată. Neprezentarea lor însă nu împiedică dezbateri cauzei. Iar potrivit alin.(4) al aceluiași articol, în timpul dezbaterii cauzei, judecata constată, în urma cercetării probelor prezentate de părți în argumentarea pretențiilor și obiecțiilor lor, existența sau lipsa temeiurilor pentru desființarea hotărârii arbitrale, prevăzute de art.480.
 21. Conform prevederilor art.1 alin.(2) din Legea cu privire la arbitraj nr.23 din 22.02.2008, arbitrajul poate decide asupra unui litigiu care a apărut din raporturile de drept civil, în sens larg dintre părțile cu capacitate deplină de exercițiu, dacă litigiul a fost trimis, cu acordul părților, spre soluționare în arbitraj, cu excepția litigiilor în materii în care legea nu permite soluționarea lor pe calea arbitrajului.
 22. Conform prevederilor art.6 alin.(1) Legea cu privire la arbitraj nr.23 din 22.02.2008, arbitrajul este o instituție investită cu funcția de a soluționa litigii care apar între persoane fizice și/sau juridice.
 23. Conform prevederilor art.20 alin.(2) Legea cu privire la arbitraj nr.23 din 22.02.2008, procedura arbitrală trebuie să asigure părților, sub sancțiunea nulității hotărârii arbitrale, egalitatea de tratament, respectarea dreptului de apărare și a principiului contradictorialității.
 24. Conform prevederilor art.21 alin.(1) Legea cu privire la arbitraj nr. 23 din 22.02.2008, comunicarea între părți sau către părți a înscrisurilor litigiului, a citațiilor, a hotărârilor arbitrale și a încheierilor de ședință se face prin scrisoare recomandată, cu recipisă de predare sau cu confirmare de primire, excepție făcând cazul în care s-a convenit asupra unei alte metode de comunicare. Informațiile și înștiințările pot fi făcute prin orice alt mijloc de comunicare ce permite stabilirea probei comunicării și a textului transmis.
 25. Conform prevederilor art.22 alin.(1) Legea cu privire la arbitraj nr. 23 din 22.02.2008, după expirarea termenului de depunere a referinței, instituția arbitrală verifică stadiul litigiului pentru dezbateri și, dacă consideră necesar, dispune măsurile corespunzătoare pentru completarea dosarului. Conform alin.(2) al aceluiași articol, după verificarea stabilită la alin.(1), instituția

arbitrală fixează, după caz, termenul pentru dezbaterile litigiului și dispune citarea părților. Alin.(3) prevede că între data primirii citației și data începerii dezbaterilor trebuie să existe un interval de cel puțin 15 zile. Conform alin.(4) al aceluiași articol, părții trebuie să i se asigure posibilitatea de a lua cunoștință de toate documentele și materialele legate de litigiu înaintate arbitrajului de cealaltă parte sau de alte persoane. Alin.(5) prevede că arbitrajul trebuie să asigure părților, în măsura necesarului, posibilitatea prezentării, în scris și oral, a pretențiilor, argumentelor și probelor.

26. Temeiurile pentru desființarea hotărârii arbitrale prevăzute de lege sunt exhaustive, ele nu pot fi extinse, or, potrivit art.480 alin.(1) Cod de procedură civilă, hotărârea arbitrală se desființează numai în cazurile prevăzute de prezentul articol. Iar potrivit alin.(2) al aceluiași articol, hotărârea arbitrală se desființează în cazul când partea care cere desființarea hotărârii prezintă în judecată probe despre faptul că: a) litigiul examinat de arbitraj nu poate fi, potrivit legii, obiectul dezbaterii arbitrale; b) convenția arbitrală este nulă în temeiul legii; c) hotărârea arbitrală nu cuprinde dispozitivul și temeiurile, locul și data pronunțării ori nu este semnată de arbitri; d) dispozitivul hotărârii arbitrale cuprinde dispoziții care nu pot fi executate; e) arbitrajul nu a fost constituit sau procedura arbitrală nu este în conformitate cu convenția arbitrală; f) partea interesată nu a fost înștiințată legal despre alegerea (numirea) arbitrilor sau despre dezbaterile arbitrale, inclusiv despre locul, data și ora ședinței arbitrale sau, din alte motive întemeiate, nu s-a putut prezenta în fața arbitrajului pentru a da explicații; g) arbitrajul s-a pronunțat asupra unui litigiu care nu este prevăzut de convenția arbitrală ori care nu se înscrie în condițiile convenției, ori hotărârea arbitrală conține dispoziții în probleme ce depășesc limitele convenției arbitrale. Dacă dispozițiile în problemele cuprinse în convenția arbitrală pot fi separate de dispozițiile care nu decurg din convenție, instanța judecătorească poate desființa numai acea parte a hotărârii arbitrale în care se conțin dispoziții ce nu se înscriu în convenția arbitrală; h) hotărârea arbitrală încalcă principiile fundamentale ale legislației Republicii Moldova sau bunele moravuri.
27. Conform art.4 din Legea cu privire la arbitraj nr. 23 din 22.02.2008, principiile de bază ale arbitrajului sânt: a) respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului; b) legalitatea; c) libertatea convențiilor în arbitraj; d) constituirea arbitrajului în conformitate cu convenția părților; e) contradictorialitatea; f) respectarea dreptului la apărare; g) confidențialitatea.
28. Chiar dacă părțile stabilesc prin convenție unele reguli de procedură arbitrală, acestea urmează să țină cont și de normele legale imperative. Norme juridice ce vizează constituirea arbitrajului se conțin în art.11-16 din Legea cu privire la arbitraj, iar procedura de examinare a litigiului în arbitraj e prevăzută de art.20-

27 din aceeași lege.

29. Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei, rezultă că prin hotărârea Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova din 12.08.2021, Tribunalul Arbitral al Curții de Arbitraj Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova în componența arbitrilor Ion Căpățână arbitru, Oleg Efrim arbitru și Dumitru Visternicean arbitru președinte au pronunțat hotărârea nr.65/945/20, prin care cererea de arbitraj depusă de Consorțiul format din ÎM”BADPRIM”SRL și SC”ECOTEHLIDER”SRL către ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” privind încasarea prejudiciului (costuri reale suportate din cauza întârzierii), contravaloarea lucrărilor confirmate și certificate, contravaloarea garanției de bună execuție, dobânzile de întârziere, cheltuielile arbitrale și cheltuieli de asistență juridică a fost admisă parțial. S-a încasat de la de ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” (Republica Moldova mun. Chișinău str. Bucuriei 12A) în beneficiul Consorțiul format din ÎM”BADPRIM”SRL și SC”ECOTEHLIDER”SRL suma de 4877670,61 lei costuri reale și dobânda de întârziere (3528816,69 lei costuri reale, 1348853,93 lei dobânda de întârziere), suma de 3004942,71 lei contravaloarea lucrărilor confirmate și certificate, suma de 51478,62 lei dobânda de întârziere, suma de 126767,85 lei cheltuieli arbitrale și suma de 30000 lei cheltuieli de asistență juridică. În rest, acțiunea a fost respinsă. S-a încasat de la Consorțiul format din ÎM”BADPRIM”SRL și SC”ECOTEHLIDER”SRL, în contul ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR”, suma de 100000 lei cheltuieli de asistență juridică.
30. Nefiind de acord cu hotărârea sus menționată, la data de 27.01.2022, ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” a depus cerere împotriva ÎM”BADPRIM”SRL și SC”ECOTEHLIDER”SRL cu privire la desființarea hotărârii Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț a Republicii Moldova din 12.08.2021.
31. Iar prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 28.02.2022, s-a respins cererea depusă de ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” împotriva ÎM”BADPRIM”SRL și SC”ECOTEHLIDER”SRL cu privire la desființarea hotărârii arbitrale, și s-a refuzat în desființarea hotărârii arbitrale pronunțate de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț a Republicii Moldova din 12.08.2021.
32. Verificând legalitatea și temeinicia încheierii instanței ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererea de recurs și materialul probator, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că soluția instanței de fond privind respingerea cererii de

desființare a hotărârii arbitrale, este una incorectă, rezultată din aprecierea eronată a materialului probator și interpretarea eronată a normelor de drept material.

33. Potrivit materialelor cauzei, Colegiul constată că la data de 17.03.2017 Consorțiul format din societățile ÎM”BADPRIM”SRL și SC”ECOTEHLIDER”SRL, în calitate de Antreprenor și ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR”, în calitate de Angajator, au încheiat Contractul LRIP/W1/01: îmbunătățirea drumului local L376 km 0+000 până la km 33 + 491 *****, la intersecția cu L 405.
34. Lucrările executate în baza Contractului sus menționat, urmau a fi achitate în baza unui împrumut primit de Guvern de la Banca Mondială.
35. Potrivit contractului încheiat, părțile au stabilit soluționarea oricăror dispute prin arbitraj.
36. Pe data de 24.08.2018, ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” a reziliat unilateral Contractul, invocând încălcarea obligațiilor contractuale de către ÎM”BADPRIM”SRL.
37. Pe data de 19.03.2019, ÎM”BADPRIM”SRL, în calitate de reclamant în procedura arbitrală a depus o cerere de arbitrare împotriva ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR”, în calitate de pârât în procedura arbitrală.
38. Prin Hotărârea Curții de Arbitraj Comercial Internațional al Camerei de Comerț și Industrie din 27.09.2019, procedura a fost încetată, menționând că **litigiul nu este de competența Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova** (f.d.71-76, Vol.I).
39. Colegiul punctează că așa cum s-a menționat și în hotărârea sus menționată, la examinarea chestiunilor referitoare la prezentul litigiu, tribunalul arbitral va aplica dispozițiile Legii cu privire la arbitraj nr.23/2008 și Regulamentul Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova cu privire la procedura de arbitraj intern.
40. Potrivit prevederilor art.27 alin.(3) al Legii nr.23/2008, arbitrajul are dreptul să hotărască asupra competenței sale de a decide asupra litigiului și, în legătură cu aceasta, asupra validității convenției de arbitraj.
41. Potrivit prevederilor art.2 alin.(1) al Regulamentului Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova cu privire la procedura de arbitraj intern, stipulează că Curtea de Arbitraj organizează și administrează, pe calea arbitrajului, a unor litigii comerciale și civile interne, dacă părțile au încheiat în acest sens o convenție arbitrală scrisă.
42. Iar art.6 alin. (5) al Regulamentului menționat, prevede că în cazul în care, totuși, părțile sau una dintre ele stăruie în organizarea arbitrajului, Curtea de

Arbitraj îi va da curs, urmând ca tribunalul arbitral să se pronunțe asupra existenței sau validității convenției de arbitraj.

43. În aceeași ordine de idei, Colegiul reține că potrivit pct.24 din ”Procedura de dispute” al Condițiilor Contractuale Generale, parte ale contractului părților rezultă că Deciziile managerului de proiect, care este responsabil de monitorizarea executării lucrărilor și administrarea contractului (pct.1.1.1 lit.(y) CCG), pot fi atacate Adjudecătorului, care este persoana desemnată pentru a soluționa un litigiu în prima instanță (pct.1.1.1 lit. (c) CCG) în termenele stabilite. Oricare dintre părți poate sesiza o Decizie a Adjudecătorului la un Arbitru în termen de 28 de zile de la data Deciziei scrise a Adjudecătorului.
44. La fel, potrivit pct.24.4. al Condițiilor Speciale ale Contractului nu conține careva dispoziții referitoare la categoriile litigiilor, care pot fi transmise spre soluționare arbitrajului.
45. Prin urmare, în conformitate cu prevederile expuse, stabilesc că arbitrajului îi sunt supuse numai Deciziile Adjudecătorului. Deci, litigiile care au fost sau ar putea fi obiectul Deciziei Adjudecătorului pot fi transmise spre soluționare arbitrajului numai prin atacarea Deciziei Adjudecătorului, sau în alt caz, în lipsa Deciziei Adjudecătorului, numai cu acordul ambelor părți. La caz, litigiile nu au fost examinate prin adjudecare.
46. Colegiul punctează că prin Hotărârea Curții de Arbitraj Comercial Internațional al Camerei de Comerț și Industrie din 27.09.2019, tribunalul arbitral a constatat că prin demersul privind competența tribunalului arbitral și în ședință pârâțul (ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR”) a declarat că este împotriva examinării litigiilor date dintre părți de către tribunalul arbitral, în legătură cu faptul că nu există Decizia Adjudecătorului, care ar putea fi atacată, și arbitrajul urma să fie unul Ad-hoc, dar nu instituționalizat.
47. În așa împrejurări de fapt și de drept, tribunalul arbitral a ajuns la concluzia că litigiile conținute în cererea de arbitraj nu pot fi examinate de tribunalul arbitral, din cauza lipsei de competență corespunzătoare, iar reclamantul este în drept, să soluționeze litigiile apărute în modul general stabilit de legislație.
48. Colegiul precizează că deși hotărârea dată, a fost contestată de către ÎM”BADPRIM”SRL, hotărârea arbitrală anterioară a rămas definitivă.
49. Prin urmare, constatările tribunalului arbitral din prima procedură, inclusiv cele cu privire la competența tribunalului ad-hoc și lipsa de competență a tribunalului instituționalizat, au căpătat putere de lucru judecat.
50. Ulterior, ÎM”BADPRIM”SRL s-a adresat la Adjudecător așa cum prevede Contractul.
51. Adjudecătorul a emis o decizie prin care a respins toate pretențiile pecuniare ale ÎM”BADPRIM”SRL.
52. Nefiind de acord cu decizia Adjudecătorului la 24.07.2020 intimata a depus o

nouă cerere de arbitrare împotriva ÎS"ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR". Pretențiile înaintate de ÎM"BADPRIM"SRL aveau aceleași temeiuri de fapt și de drept și rezultau din același Contract.

53. Iar prin hotărârea Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova din 12.08.2021, Tribunalul Arbitral al Curții de Arbitraj Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova în componența arbitrilor Ion Căpățână arbitru, Oleg Efrim arbitru și Dumitru Visternicean arbitru președinte au pronunțat hotărârea nr.65/945/20, prin care cererea de arbitraj depusă de Consorțiul format din ÎM"BADPRIM"SRL și SC"ECOTEHLIDER"SRL către ÎS"ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR" privind încasarea prejudiciului (costuri reale suportate din cauza întârzierii), contravaloarea lucrărilor confirmate și certificate, contravaloarea garanției de bună execuție, dobânzile de întârziere, cheltuielile arbitrale și cheltuieli de asistență juridică a fost admisă parțial. S-a încasat de la de ÎS"ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR" (Republica Moldova mun. Chișinău str. Bucuriei 12A) în beneficiul Consorțiul format din ÎM"BADPRIM"SRL și SC"ECOTEHLIDER"SRL suma de 4877670,61 lei costuri reale și dobânda de întârziere (3528816,69 lei costuri reale, 1348853,93 lei dobânda de întârziere), suma de 3004942,71 lei contravaloarea lucrărilor confirmate și certificate, suma de 51478,62 lei dobânda de întârziere, suma de 126767,85 lei cheltuieli arbitrale și suma de 30000 lei cheltuieli de asistență juridică. În rest, acțiunea a fost respinsă. S-a încasat de la Consorțiul format din ÎM"BADPRIM"SRL și SC"ECOTEHLIDER"SRL, în contul ÎS"ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR", suma de 100000 lei cheltuieli de asistență juridică.
54. Colegiul constată că litigiul nu urma a fi examinat în procedură de arbitraj instituționalizat, dar în procedură de arbitraj ad-hoc, constatat în hotărârea din 27.09.2019, temeiuri care au fost supuse verificărilor de instanțele judecătorești.
55. Încălcarea acestor principii intervine în securitatea raporturilor juridice constituite.
56. Soluționarea litigiului pe cale arbitrală este o poziție acceptată de ambele părți. Diferă interpretarea clauzei arbitrale, în special în partea ce ține de tipul arbitrajului.
57. Conform art.24.3 și 24.4. ale Condițiilor Generale ale Contractului din 17.03.2017 încheiat între Consorțiul format din societățile ÎM"BADPRIM"SRL și SC"ECOTEHLIDER"SRL, în calitate de Antreprenor și ÎS"ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR", în calitate de Angajator, „24.3. (...)Oricare dintre părți poate deferi o decizie a Adjudecătorului la un Arbitru în termen de 28 de zile de la data deciziei scrise

a Adjudecătorului. 24.4. Arbitrajul se va desfășura în conformitate cu procedurile de arbitraj publicate de instituția numită și în locul specificat în CPC”.

58. Clauza generală este completată de art.24.4 ale Condițiilor Speciale ale Contractului, ”Instituția ale cărei proceduri de arbitraj vor fi puse în aplicare: se va folosi legea moldovenească aplicabilă procedurilor de arbitraj. Autoritatea de numire este Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova. Locul arbitrajului este: Chișinău, Republica Moldova”.
59. Prin urmare, clauza de arbitraj este format din două clauze ale Contractului care urmează a fi analizate și interpretate împreună.
60. Colegiul punctează că clauza 24.3 din Condițiile Generale ale Contractului prevede tipul de arbitraj pe care Părțile l-au ales pentru a-și soluționa litigiile. Din textul acesteia rezultă că părțile au ales soluționarea potențialelor litigii nu de către o instituție, dar de către un anumit număr de arbitri; în clauză nu se face trimitere la arbitrajul instituționalizat; acolo unde părțile nu au făcut trimitere la arbitrajul instituționalizat, dar au specificat expres că ar dori soluționarea litigiilor de către un anumit număr de arbitri, clauza trebuie să fie interpretată ca fiind una ce ține de arbitrajul ad-hoc. Or, nu poate fi adăugat un concept de arbitraj instituționalizat acolo unde acesta nu există; părțile au decis că Arbitrul desemnat va recurge la regulile de procedură ale Curții la examinarea litigiului.
61. Colegiul pune în evidență că nici Legea nr.23/2008 cu privire la arbitraj și nici Regulamentul Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova cu privire la procedura de arbitraj intern, nu conțin prevederi care ar impune obligația părților de a include expres cuvântul „ad-hoc” sau cuvântul „instituționalizat” în convenția arbitrală.
62. Tipul arbitrajului ales de părți urma a fi dedus din interpretarea corectă a clauzei arbitrale inclusiv prin traducerea corectă a termenilor utilizați de părți.
63. Colegiul punctează că pe lângă neaplicarea art.480 alin.(2) lit.e) Cod de procedură civilă, instanța de fond nu a aplicat următoarele norme legale ce trebuia aplicate la caz, și anume art.6 alin.(3) din Legea nr.23/2008 cu privire la arbitraj, potrivit căruia pentru soluționarea unui anumit litigiu, părțile în litigiu pot institui arbitraj ad-hoc. Modul de instituire a arbitrajului ad-hoc se stabilește prin acord al părților și nu va fi în contradicție cu art.12-15.
64. La fel, potrivit art.5 alin.(1) al Legii nr.23/2008 cu privire la arbitraj, arbitrajul se organizează și se desfășoară potrivit convenției de arbitraj.
65. Potrivit prevederilor art.3 alin.(1) lit.c) și d) al Regulamentului Curții cu privire la arbitrajul intern (în vigoare la momentul examinării demersului privind lipsa competenței), principiile de bază ale arbitrajului sânt: c) libertatea convențiilor

- în arbitraj; d) constituirea arbitrajului în conformitate cu convenția părților.
66. În mod distinct, Colegiul reține că hotărârea arbitrală din 27.09.2019 a fost menținută de instanțele de judecată, iar constatările acestea au putere de lucru judecat.
 67. Tribunalul nu putea primi spre examinare cererea de arbitrare în procedura de arbitraj instituțional odată ce altă hotărâre arbitrală definitivă a constatat aplicabilitatea procedurii arbitrale ad-hoc.
 68. Curții de Arbitraj urma să constate lipsa competenței în examinarea cauzei și să înceteze examinarea cauzei aplicând efectele prohibitive ale puterii lucrului judecat, deoarece conform dispozitivului hotărârii arbitrale dintre aceleași părți și pe aceleași temeuri din 27.09.2019 s-a constatat că litigiul nu este de competența Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă CCI a RM, f.d. 71-76, v. I.
 69. Astfel, pe lângă neaplicarea temeiului de desființare a hotărârii arbitrale, prevăzut la art.480 alin.(2) lit.e) al Codului de procedură civilă, instanța de fond nu a ținut cont de prevederile art.28 alin.(6) al Legii cu privire la arbitraj nr.23/2008, potrivit căruia hotărârea arbitrală remisă părților are efectele unei hotărâri judecătorești definitive.
 70. Luând în considerare cele invocate mai sus, Colegiul punctează că la caz, se constată încălcarea principiilor legalității, egalității, imparțialității și contradictorialității, la emiterea actelor , examinării cauzei pe tot parcursul în procedura de arbitraj.
 71. Prin urmare, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, încheierea primei instanțe este neîntemeiată, iar argumentele invocate de către recurent întemeiate, instanța de recurs consideră necesar de a admite recursul în sensul declarat, a casa încheierea instanței de fond, soluționând prin decizie problema în fond.

În conformitate cu art.427 lit.c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

DECIDE :

Se admite recursul declarat de către avocatul Andrei Bivol, în interesele recurenteii ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR”.

Se casează încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 28.02.2022 și se soluționează problema în fond:

Se admite cererea depusă de ÎS”ADMINISTRAȚIA DE STAT A DRUMURILOR” împotriva ÎM”BADPRIM”SRL și SC”ECOTEHLIDER”SRL cu privire la desființarea hotărârii arbitrale.

Se desființează integral Hotărârea nr.65/945/20 din 12.08.2021 emisă de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței:

Ana Panov

Judecătorii:

Marina Anton

Olga Cojocar